

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

26 липня 2019 року

м. Тернопіль

№ 69/16 – рк\к

Про припинення дій, які
містять ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання відділу досліджень і розслідувань «Про виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції», встановила:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

Тернопільським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України в ході розгляду заяви (заявником подано прохання про нерозголошення інформації про нього) щодо неправомірних дій товариства з обмеженою відповідальністю «Тернопільський машинобудівний завод» (далі - ТОВ «ТМЗ») встановлено наступне.

ТОВ «ТМЗ» є юридичною особою згідно до витягу з Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (надалі ЄДР), дата запису в ЄДР про проведення державної реєстрації юридичної особи 13.04.2009, номер запису 1 646 102 0000 005232.

Місцезнаходження ТОВ «ТМЗ»: 46010, Тернопільська обл., м Тернопіль, вул. Лукіяновича, 8, ідентифікаційний код 36467711.

Відповідно до договорів оренди, укладених між ТОВ «БЦ Азимут» (ідентифікаційний код 35046096) та ТОВ «ТМЗ» від 01.04.2016 №3/05 (термін дії до 28.02. 2019) та від 01.04.2019 №3/05 в користування (оренду) останньому передано нежитлові приміщення загальною площею 511,7 кв.м. та водопровідні каналізаційні мережі (адреса - вул. Лукіяновича, 8, м. Тернопіль), а саме водопровідна насосна станція (в т.ч. водопровідні мережі), каналізаційна насосна станція (в т.ч. каналізаційні мережі).

Згідно укладених договорів, орендна плата у 2018 році та поточному 2019 році становила 2560,00 грн./міс.

ТОВ «ТМЗ» надає послугу скидання стічних вод субспоживачам (суб'єктам господарювання, об'єкти яких приєднані до його каналізаційних мереж) до системи централізованого водовідведення КП «Тернопільводоканал».

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «ТМЗ» є суб'єктом господарювання.

2. ОПИС РИНКУ

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є суб'єкт господарювання - ТОВ «ТМЗ» при наданні послуг скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення.

Перелік товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання складається з товару, який обертається на ринку у межах району

обслуговування ТОВ «ТМЗ» і який має для покупців ознаки одного (подібного, аналогічного) товару.

Товар – будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.

Товаром щодо якого визначається монополльне (домінуюче) становище, є послуга з скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення.

Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) у межах якої споживач за звичайних умов не може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Послуги з скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення не мають взаємозамінних товарів, оскільки споживачі цієї послуги не можуть обрати іншої послуги на заміну даній.

Товарними межами ринку є послуги з скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення.

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживачів придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

ТОВ «ТМЗ» у своєму листі від 21.05.2019 №37 зазначило, що виключно за умови прокладання власних каналізаційних мереж водовідведення суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність на території ТОВ «ТМЗ», отримують можливість скидання стоків безпосередньо до системи централізованого водовідведення КП «Тернопільводоканал». Тобто інші суб'єкти господарювання, які б могли надавати зазначену послугу відсутні.

За повідомленням КП «Тернопільводоканал» (лист від 22.05.2019 №1522/19), в місці розташування ТОВ «ТМЗ» комунальні мережі водовідведення, які перебувають у власності територіальної громади м. Тернопіль відсутні.

З врахуванням наведеного у ТОВ «ТМЗ» відсутні конкуренти на досліджуваному ринку.

Для споживачів (суб'єктів господарювання об'єкти яких приєднані до відомчої каналізаційної мережі ТОВ «ТМЗ»), отримання послуги скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення в інших суб'єктів господарювання є неможливим а прокладання власних каналізаційних мереж може бути економічно недоцільним, оскільки пов'язано із отриманням відповідних дозволів, значними матеріальними витратами та витратами часу.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку є межі розташування відомчих каналізаційних мереж ТОВ «ТМЗ» у м. Тернополі.

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою. Часовими межами визначено 2018 рік та I півріччя 2019 року.

Бар'єром вступу на ринок послуги з скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення є наявність каналізаційної мережі, матеріально-технічної бази.

Перелічені обставини перешкоджають іншим суб'єктам господарювання почати конкурувати на ринку послуг з скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монополльного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за

№317/6605, встановлено, що становище ТОВ «ТМЗ» в 2018 році та I півріччі 2019 року на ринку скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення в територіальних межах розташування його відомчої каналізаційної мережі в м. Тернополі має ознаки монопольного.

3. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Діяльність ТОВ «ТМЗ» щодо скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення регулюється наступними нормативно-правовими актами:

- Законом України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»;
- Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.12.2017 №316 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 15 січня 2018 р. за № 56/31508 (далі - Правила приймання стічних вод).

4. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ТОВ «ТМЗ»

1. Підпунктом 4 пункту 2 Правил приймання стічних вод передбачено, що споживачі зобов'язані у разі зміни у своєму водовідведенні, в тому числі приєднання субспоживача, повідомляти виробника у семиденний строк про виникнення таких змін, в установленому порядку отримувати у виробника технічні умови на водопостачання і водовідведення об'єкта та вносити відповідні зміни до договору.

Виходячи із зазначеного, згідно законодавства, контроль щодо приєднання нових субспоживачів до відомчої каналізаційної мережі, поява нових субспоживачів, об'єкти, яких приєднані до каналізаційної мережі та повідомлення про це виробника покладається на ТОВ «ТМЗ».

Скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення КП «Тернопільводоканал» через відомчу каналізаційну мережу ТОВ «ТМЗ» здійснює ряд суб'єктів господарювання, зокрема: ТОВ «Авакс Проф», ТОВ «Епіцентр К», ПП «Режанс Полісаж», ПП «Фабрика меблів «Нова», ТДВ «Галія», ТОВ «Круз ЛТД» та ФОП Книш Н.В. (лист КП «Тернопільводоканал» від 22.05.2019 №1522/19).

За даними ТОВ «ТМЗ» (лист від 21.05.2019 №37), скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення на договірних засадах здійснюється лише із двома суб'єктами господарювання: ПП «Режанс Полісаж» та ТОВ «Полімерна група, які сплачують кошти за дані послуги, поряд з цим, інші суб'єкти господарювання користуються цими послугами на безоплатній основі.

Згідно укладених ТОВ «ТМЗ» договорів:

- ТОВ «Полімерна група «Терполімергаз» (договір від 01.09.2013 №31) відшкодовує ТОВ «ТМЗ» витрати за послуги скидання стічних вод з меж розмежування, в розмірі 1350 грн./міс.;
- ПП «Режанс Полісаж» (договір від 10.01.2019 №02/01) зобов'язане сплачувати за послуги відведенні стоків до 110 куб.м. - 9,012 грн. за 1 куб. м., понад 110 куб.м. - 30,00 грн.

Отже за одні і ті самі послуги зазначені суб'єкти господарювання сплачують різну вартість.

Окрім цього, в зазначених договорах встановлено різні умови, так в договорі укладеному із ПП «Режанс Полісаж», відсутні такі умови, як відповідальність надавача (ТОВ «ТМЗ») послуг за ненадання або надання послуг в неповному обсязі, відшкодування збитків, необґрунтоване відключення, та відсутні права споживача (ПП «Режанс Полісаж»).

Водночас, в договорі, укладеному між ТОВ «ТМЗ» та ТОВ «Полімерна група «Терполімергаз» наявні дані умови.

Таким чином, ТОВ «ТМЗ» в укладених договорах встановлює різні умови реалізації товару, зокрема, стосовно сплати за отримані послуги (ТОВ «Полімерна група

«Терполімергаз» сплачує сталу суму за надані послуги а ПП «Режанс Полісаж» в залежності від обсягу стоків), обов'язків та відповідальності надавача послуг, права споживача тощо.

Такі дії ТОВ «ТМЗ» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки останній ризикував би втратити своїх споживачів, які б були незгодні з ущемленням їхніх прав.

Згідно частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монополієм (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополієне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Частину третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монополієм (домінуючим) становищем забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Такі дії ТОВ «ТМЗ» містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом першим частини другої першою статті 13 Закону України " Про захист економічної конкуренції" у вигляді зловживання монополієм становищем на ринку, в частині встановлення таких цін чи інших умов придбання товару, які неможливо було б встановити за умови існування значної конкуренції на ринку.

2. ТОВ «ТМЗ» на вимогу Відділення надано розрахунок вартості послуги скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення:

Стаття витрат	Витрати		Тариф грн.(без ПДВ)		Сума (грн.)	
	2018 р.	2019 р.	2018 р.	2019 р.	2018 р.	2019 р.
Оренда каналізаційних мереж	місяць	місяць	707,00	707,00	707,00	707,00
Ремонт і обслуговування мереж	місяць	місяць			5500,00	5500,00
Витрати енергоносіїв	2000 кВт	2000 кВт	2,415478	2,5925	4830,00	5197,00
Оплата праці	3 чол.	3 чол.	3800,00	4300,00	11400,00	12900,00
ЄСВ			22%	22%	2508,00	2838,00
Сума без ПДВ					24945,00	27142,00
ПДВ					4989,00	5428,40
Разом					29934,00	32570,40

ТОВ «ТМЗ» не надало жодних доказів обґрунтування витрат на вимогу Відділення.

За даними ТОВ «ТМЗ», вартість послуги скидання стічних вод розраховано із врахуванням середньомісячного споживання води в кількості 200 куб. м. у 2018 році та 400 куб. м. у 2019 році та становить, відповідно:

- $29934,00 : 200 = 149,67$ грн. з ПДВ у 2018 році,
- $32570,40 : 400 = 81,43$ грн. з ПДВ у 2019 році.

Відповідно до інформації, наданої КП «Тернопільводоканал» (лист від 22.05.2019 №1522/19), ним укладено договори із суб'єктами господарювання, які приєднані до відомчої каналізаційної мережі ТОВ «ТМЗ», та загальний обсяг скидання стоків яких становить 2226,82 куб.м./місяць:

- ТОВ «Авакс Проф» - 350,25;
- ТОВ «Епіцентр К» - 1200,00;
- ПП «Режанс Полісаж» - 253,15;
- ПП «Фабрика меблів «Нова» - 251,62;
- ТДВ «Галія» - 90,00;
- ТОВ «Круз ЛТД» - 69,60;
- ФОП Книш Н.В – 12,2.

За інформацією ТОВ «ТМЗ», відповідно до укладеного із КП «Тернопільводоканал» договору про надання послуг з водопостачання та водовідведення, обсяг водовідведення становить 586,56 куб.м./місяць. ТОВ «ТМЗ» також укладено договір про надання послуг та спільне використання мереж водопостачання та водовідведення від 01.09.2013 №31 із ТОВ «Полімерна група «Терполімергаз», згідно якого останньому встановлено ліміт водопостачання та водовідведення в об'ємі 35 куб.м./місяць.

Таким чином, обсяг скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення через мережу ТОВ «ТМЗ» становить 2848,38 куб.м./місяць (2226,82+586,56+35).

Враховуючи вищевказане, розрахунок вартості зазначеної послуги, здійснено без врахування фактичного обсягу скидання стічних вод та є необґрунтованим.

ТОВ «ТМЗ» користуючись своїм домінуючим становищем на зазначеному ринку, встановлено вартість скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення на економічно необґрунтованому рівні.

За умов існування значної конкуренції на ринку, споживачі мали б можливість обрати більш економічно вигіднішу цінову пропозицію, а дії ТОВ «ТМЗ» щодо встановлення економічно необґрунтованих цін, які можуть призвести до ущемлення економічних інтересів споживачів, були б неможливими.

Такі дії ТОВ «ТМЗ» щодо встановлення економічно необґрунтованих цін на послуги скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку в частині встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", статтями 7,14 Закону України "Про Антимонопольний Комітет України" та пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України **рекомендує** :

Товариству з обмеженою відповідальністю «Тернопільський машинобудівний завод» (ідентифікаційний код 36467711, місцезнаходження: 46010, Тернопільська обл., м Тернопіль, вул. Лукіяновича, 8) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом встановлення:

- однакових умов надання послуги скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення;
- економічно обґрунтованих цін на послугу скидання стічних вод до системи централізованого водовідведення.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду.

Про результати їх розгляду повідомити територіальне відділення до 14 серпня 2019 року, надавши підтверджуючі документи.

За умов виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Члени адміністративної колегії :

А.Г.Левченко, в. о. голови
територіального відділення